

Kerekasztal

Kerekasztal-beszélgetés három fejezetben

Köszöntő

A NŐI DIMENZIÓ – FEMME HARMONE

Múcsarnok, 2022. március 10.

A Kortárs Női Reflexiók Fóruma elnökének köszöntője

Furcsa paradoxon, hogy az ismert nőmozgalmaknak – mi nők – sokat köszönhetünk, mégsem tudunk azonosulni velük. Ezt a paradoxont nem különösebben nehéz megfejteni, és leginkább éppen a nőmozgalmak eredményeként terjedő szociokulturális szemlélet világítja meg. Ezek szerint az ókorban még nyomokban meglévő matriarchális társadalmi struktúra történelmi léptékben meglehetősen gyors ütemben patriarchálissá alakult, ami rányomta a bélyegét a teljes társadalmi felépítményre. Innen kezdve mindenkinek, férfinek és nőnek egyaránt ez a kulturális közeg jelentette azt a környezetet, amelyben szocializálnia kellett. Törvényszerű tehát, hogy a maskulin meghatározottságú kultúrában szocializálódott nők az első nőmozgalmaktól kezdve a mai napig, maskulin beidegzésű reflexiókkal kísérleteznek valamilyen formában artikulálni a létezésükben jelenlévő diszharmóniát. S bizony, idő kellett annak érzékeléséhez, hogy a létezésünk diszharmóniájának artikulációjában is érzékelni kezdjük a maskulin szocializációs örökséget, s akarjuk ebben is nem elveszíteni saját nőiségünk. Szabadulván azonban az olyan csábító, maskulin értelmezési keretektől, mint a „jog”, vagy az arányossági kvóták, vagy a „vagyok olyan legény, mint te...” - öngazolási motívumai, azzal a nem könnyű feladattal találjuk magunkat szemben, hogy évezredes tudattalanba üzetést követően végre női módon artikulálni kellene önmagunkat, mint nőket. – Kik is vagyunk valójában, mi nők, hol helyezkedünk el a létezésben, és mit akarunk a létezésből? – Mi a női identitás?

Azért nem könnyű erre a kérdésre válaszolni, mert a maskulin kultúrában elvárt és megszokott a rövid, egzakt válasz. A nő ezzel szemben bonyolult, összetett és semmiképpen sem egzakt létezés jelent. A maskulin direkt cél-oksággal szemben a létezés általában kisebb, önmagukban cél-okságként is felfogható, de egymáshoz képest akár ellentmondó rendszereket foglal magába. A nő ebbe a szélesebb értelemben vett létezésbe beágyazott. Nem is lehet ez másképp, mert különben miként hordozhatná magában a létezés örök megújulásának potenciálját. Ha pedig kulcskifejezést próbálunk találni a maskulin és feminin létezés jellemzésére, úgy az előbbihez a rációt (értelmezést), az utóbbihoz a harmóniát (működés/működtetését) látjuk társíthatónak. Az értelmezés és a működés egymásnak nem feltétlenül mondanak ellent, de nem feltétlen összeegyeztethetők. Mégis, csakis e kettőnek az egyensúlyában gondolható el az, amit életnek nevezünk.

Most, a kissé nagy arccal, szingularitásnak nevezett korforduló küszöbén, ennek a distinkciónak különös jelentőséget tulajdonítunk. Amint évezredek át megértőleg figyeltük a férfiak játszadozását tűzzel és vízzel, immár az életveszélyen túl, esélyét látjuk a ráció önmagába záródó következetességében emberi arcunk elvesztésének is. Mindazonáltal nem félünk a férfijátékoktól. Ezt a tényt kívánjuk reprezentálni a mostani kerekasztal beszélgetésekkel, amelyek módot adnak önmagunk identitásának boncolgatása mellett a kor reprezentánsnak számító maskulin játékszere – a Mesterséges Intelligencia – közelebbi szemrevételezésre is.